

ЯКІСТЬ ОСВІТИ У ВНЗ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Опара Н.М., к.с.-г.н., доцент

Освіта і наука є основними складовими прогресу суспільства, які забезпечують індивідуальний розвиток особистості, майбутнього фахівця, творять інтелектуальний, духовний та виробничий потенціал суспільства.

Удосконалення системи освіти та підвищення якості професійної підготовки фахівців в Україні – соціальна проблема, вирішення якої допомагає у приведенні освіти у відповідність до нових соціально-економічних вимог, визначенні пріоритетних напрямів освітньої політики, стратегії і тактики дій відповідно до потреб суспільства і ресурсів держави, створенні освітянських програм, необхідних для послідовного економічного і соціального розвитку суспільства, а також індивідуального культурного самовираження особистості в суспільстві.

Освіта – це стратегічний ресурс суспільно-економічного і культурного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені.

Система освіти в кожній конкретній країні пов'язана з її суспільно-культурним середовищем та виробничо-технологічною базою, великою кількістю складних функціональних відношень та залежностей. В даний час, коли в розвинених країнах практично вирішена задача загальної середньої освіти, а вища освіта стала масовою, вказані відношення і залежності обґрунтовано зайняли одне з провідних місць у ряду суспільних та державних пріоритетів. Все вищесказане, в особливості, стосується системи підготовки спеціалістів вищої кваліфікації, ефективність праці яких визначає не лише стан економіки країни в даний час, але й перспективи її подальшого благополуччя при все більшій конкуренції, яка загострюється, в умовах «глобалізованого» оточення. Проблема якості, природно, є центральною в будь-якій реформі: доцільність реформи сумнівна, якщо в кінцевому підсумку не підвищується

якість освіти і абсолютно марна та реформа, в результаті якої якість освіти знижується.

Сумісні освітні програми, високий рівень академічної мобільності як основні прогресивні складові Болонської реформи припускають достатньо високий рівень якості підготовки спеціалістів з вищою освітою. Існують два основних напрямки в реалізації відповідної якості в системі вищої освіти.

Перший – це надання державним органам керівництва освітою функцій гаранта якості.

Другий напрямок – передача основних функцій по забезпеченню якості освіти спеціальним громадським організаціям: агентствам, радам, асоціаціям, що затверджені професійними корпораціями (співтовариствами відповідних спеціалістів).

В 1995 році ЮНЕСКО на виконання рішень своєї Генеральної конференції, був розроблений програмний документ під назвою «Реформа і виток вищої освіти». Документ висвітлює багато проблем якості освіти, а також підкреслює важливість подолання розриву між середньою та вищою освітою і необхідність більш активної роботи по розвитку мотивації і професійній орієнтації абітурієнтів. Зі структурами Болонського процесу активно співпрацює Європейська мережа по забезпеченню якості у вищій освіти (ENQA), членами якої є 42 агентства (асоціацій), що займаються оцінкою якості освіти в різноманітних сферах і країнах Європи. Відповідно до Документу ЮНЕСКО є три аспекти освітньої діяльності, найбільш суттєво впливаючі на якість вищої освіти.

По-перше, - якість персоналу, що гарантується високою академічною кваліфікацією викладачів і наукових співробітників вузів, і якість освітніх програм, що забезпечується поєднанням викладання і досліджень, їх відповідність громадському типу.

По-друге, - якість підготовки студентів, яка в умовах, коли масова вища освіта стала реальністю, може бути досягнута тільки на шляху диверсифікації освітніх програм, подолання багатопланового розриву, що існує між середньою

і вищою освітою, і підвищення ролі механізмів навчально-професійної орієнтації і мотивації молоді.

I, нарешті, по-третє, - якість інфраструктури і «фізичного навчального середовища» вищий навчальний заклад, що охоплює «всю сукупність умов» їх функціонування, вимагаючи комп'ютерні мережі і сучасні бібліотеки, що може бути забезпечене за рахунок адекватного фінансування можливою тільки при збереженні державного підходу до вищої освіти як загальнонаціонального пріоритету.

Зміст основних освітніх програм вищої школи вважається одним з ключових показників якості освіти: адже тільки аналіз змістовної складової підготовки дозволяє зробити обґрунтоване заключення про цілісність і спадкоємність освітніх програм; відсутність фрагментарності та дробності навчальних дисциплін, про наявність розвиненої циклічної структури як основи побудови різноманітних освітніх концентрів.

Зміст освіти дає однозначне уявлення про збалансованість освітньої і професійної, фундаментальної і практичної складових, наявності і співвідношенні державного і національних (регіональних) компонентів, а також курсів за вибором та розгалуженої системи спеціалізації. Не менш важливим показником якості освіти є наявність кваліфікованого професорсько-викладацького складу.

Поряд з переліченими необхідними умовами успішної реалізації освітнього процесу є також наявність сучасної навчально-лабораторної бази, властивість забезпечення, властивість забезпечити експериментальну, методичну і інформаційну підтримку навчальних програм в міцному зв'язку з науковими дослідженнями задоволення наведених вище вимог неможливо без ефективно діючої системи контролю над якістю знань студентів, професійним рівнем викладання і якістю навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Головчук А.Ф., Іщенко Т.Д., Акімов О.О., Мареніченко В.В., Хоменко М.П. Університетська освіта В Україні та Болонський процес: навчальний посібник і термінологічний словник / За ред. А.Ф. Головчука. – К.: Аграрна освіта, 2007. – 83 с.
2. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали) / За ред. В.Г. Кременя. – Київ – Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004. – 147 с.
3. Ван дер Венде М.К. Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентоспособности высшего образования в Европе // Высшее образование в Европе. – 2000. - №3 – Т. XXV.
4. Степко М.Ф., Болюбеш Я.Я., Шинкарук В.Д., В.В. Грубінка, Т.Т. Бабич. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб./ За ред. В.Г. Кременя. Тернопіль: навч. книга – Богдан, 2004. – 384 с.
5. Дмитриченко М.Ф., Хорошук Б.Т., Язвінська О.М., Дачук В.Д. Вища освіта і Болонський процес: навч. посіб. для студ. вищ нав. закл. – К.: Знання України, 2006. – 440 с.

ЗАЯВКА

на участь у 50-ій науково-методичній
конференції викладачів і аспірантів
**«Сучасний підхід до викладання навчальних
дисциплін в контексті підвищення якості вищої освіти»**

Прізвище	<u>Опара</u>
Ім'я та по батькові	<u>Надія Миколаївна</u>
Науковий ступінь	<u>кандидат сільськогосподарських наук</u>
Вчене звання	<u>доцент</u>
Посада	<u>завідувач, доцент кафедри безпека життєдіяльності</u>
Телефон	<u>60-98-61</u>
E-mail	kafedra_bgd@ukr.net
Тема доповіді	<u>Якість освіти у ВНЗ у контексті болонського процесу</u>
Номер секції	<u>4. Секція інженерно-технологічного факультету</u>

Підпис _____ Н.М. Опара